WASHINGTON D C

Лицем до молоді! У пошані до піонерів –

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 41. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го БЕРЕЗНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 3, 1971 No. 41. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 2 лютого 1971

В АМЕРИЦІ

В УРЯДОВИХ КОЛАХ У БІЛОМУ ДОМІ провадиться дебати над тим, чи президент Ричард Ніксон має визначити точну дату виведення американських військ із В'єтнаму і взагалі часові межі активного втручання в справи Індокитаю. Тим часом, президент Ніксон і його дорадники вважають, що треба далі провадити політику редукції американських сил в тій частині світу, але не визначати точної дати, бо не все залежить від ЗСА.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТАКТИКУ ЗВОЛІКАННЯ й обструкції збоку сенатора Вілльяма Проксмаєра та його прихильників, у Сенаті знову почали вбиратися в силу прихильники побудови велетенського понадзвукового літака. Обструкція тривала майже два місяці, але тепер прихильники побудови такого літака дістали сильну підтримку від індустрії, науковців та ін. СССР має вже такий літак, і наступного року він розпочне повітряні рейси між Москвою і Калькуттою в Індії, але в Сенаті ЗСА над цим ще дискутують.

КРАЄВА КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВАХ КАМ'ЯНОГО ВУГІЛЛЯ самозліквідувалася після 12 років діяльности. Та інституція мала координувати зусилля власників шахт у 1960-х роках, коли вугільна промисловість переходила певну кризу.

СЕНАТОР ЕДВАРД КЕННЕДІ З МАССАЧУСЕТСУ вихваляв у своїй промові Джона Калгуна — сенатора, який у 19 сторіччі виступав проти війни з Мехіко. Е. Кеннеді промовляв у Південній Каролайні до 1 800 осіб, закликаючи припинити війну у В'єтнамі. Це був один із рідкісних виступів сенатора Е. Кеннеді на Півдні.

КАТОЛИЦЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗСА ОПУБЛІКУВАЛА ЗВІТ, в якому допускається можливість призначення жінок в римо - католицьких церквах на дияконів. Такі дияконн мали б право виконувати всі обов'язки священика, але не могли б відправляти Служби Божої і благословляти вірних.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ НЕЛСОН РОКЕФЕЛЛЕР повідомив, що стейтовий уряд розпочне надавати фінансову допомогу усім релігійним, парохіяльним школам в цьому стейті. Таких шкіл в стейті є 1 365, для їх допомоги прризначено річно 28 мільйонів долярів. Леґіслятура в Олбані затвердила цей плян ще минулого року.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР КАЛІФОРНІЇ РОНАЛЬД РІҐЕН натрапляє на великий опір у своїх закликах скорочувати бюджетні видатки на різні потреби. Найбільше протестують професори з коледжів, стейтові урядовці та ті, які живуть з доброчинности — на „велфарі".

У СВІТІ

У БРИТАНІЇ ПРОГОЛОШЕНО на 1 березня ц. р. 24-годинний страйк механіків, що автоматично відбилося на виході газет, автомобільній продукції, будові кораблів у доках та в інших ділянках важкого промислу. Страйк має демонстраційний характер — проти нового закону, що обмежує можливості страйкувати.

У ПОЛЬЩІ ОБНИЖЕНО ціни на харчові продукти до висоти з-перед розпорядку їх підвищення у грудні минулого року: той розпорядок ще за урядування Владислава Гомулки спричинив був заворушення в кількох містах, які довели до зміни верхівок в польській компартії і в уряді. Нові обмежені ціни почали обов'язувати від 1 березня ц. р. і продавчині в усіх харчових крамницях цілу ніч змінили картки з цінами на різних продуктах, головно м'ясних. Їх праця була тим облегшена, що в Польщі обов'язує примусовий „безм'ясний" понеділок. За новими цінами — 1 фунт свинини коштує 25 злотих, себто за офіційним розрахунком 1.06 дол.

У ФРАНЦІЇ ВІДБУДУТЬСЯ 14 березня ц. р вибори до міських і громадських рад. Передвиборчий час дуже неспокійний, бо відбуваються демонстрації фармерів, рудокопів, студентів. Загально вважають, що на політичному кліматі Франції неґативно відбивається обмеження значення парляменту та зріст компетенцій президента, який — як колись де Голль — ізольований від громадської думки.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ АНВАР САДАТ ЗАПЕВНИВ лідерів палестинських втікачів, яких є півтори до два мільйони, що Єгипет не зробить сепаратного миру з Ізраїлем та що не буде миру без позитивної і конструктивної розв'язки проблеми втікачів. В Єгипті почала нараджуватись 115-членна Національна Палестинська Рада, яка охоплює також усі партизанські організації, членами яких є палестинські втікачі, чи пак їхні сини.

У БЕЛФАСТІ В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗГОРІВ живцем один британський вояк. Він ішов у стежі вулицею з другим вояком, коли з демонструючої юрби ірляндських католиків кинули проти них кільканадцять газолінових бомб. Одна з них запалила на воякові уніформу. Він згорів, поки можна було погасити пожежу. Другий вояк утік.

У НОРВЕЗЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ЗГОЛОШЕНО внесок на схвалення вотуму недовір'я прем'єрові Перові Бортенові за те, що він спершу виявив опозиційним соціялістам засекречені переговори про приступлення Норвеґії до Европейської Економічної Спільноти, потім публічно заперечив цьому, а врешті ствердив, що його заперечення була невірне. Припускають, що Бортен сам зречеться прем'єрства.

Коледж св. Петра в Джерзі Сити відзначає 100-річчя

Джерзі Сити. — Місцевий коледж св. Петра, який належить до кращих університетів країни, відзначає в цьому році своє 100-річчя. Для відзначення цієї річниці сформовано окрему Ювілейну Раду, до якої запрошено видатних громадян та репрезентантів міста і передових установ, між ними головного предсідника УНСоюзу Иосипа Лисогора. Перша зустріч цієї Ради відбулася в понеділок, 1-го березня, і на ній накреслено велику програму святкувань, що включатиме, крім великих імпрез, ряд наукових конференцій і симпозіюмів, в цьому одне симпозіюм професорів і студентів на тему „різниці в поглядах совєтських інтелектуалів". З уваги на те, що коледж св. Петра є „Альма Матер" і для багатьох українців, плянується в рямках цих святкувань і репрезентативну українську культурну імпрезу.

У 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

ЗВЕРНЕННЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Вже від тисячоліття християнство стало твердою основою української національної культури та всього державно-творчого процесу української нації. Свідоцтвом цьому є вся історія України від найдавніших часів, а зокрема в її найновішому періоді визвольних змагань та відновлення самостійної й незалежної української держави.

Доцінюючи належну вагу Церкви в житті нації, уряд Української Народної Республіки подбав про те, щоб унезалежнити Українську Православну Церкву від Московського патріярхату, проголосивши 1 січня 1919 року закон про її автокефалію. Війна з совєтською Росією, а відтак поновна окупація українських земель большевиками під проводом Леніна, унеможливили пляноване організаційне завершення Української Православної Церкви. Все таки ,навіть у важких умовах російської окупації та безприкладного терору, заходи в тому напрямку не переривалися.

11 жовтня 1921 року в Києві, у Соборі св. Софії, відбувся з ініціятиви провідних українських духовних та світських діячів церковний Собор, який схвалив постанову про організацію Української Автокефальної Православної Церкви, обираючи рівночасно її Митрополитом Василя Липківського. В цей спосіб український народ відновив повну незалежність Української Православної Церкви від Московської патріярхії, кладучи разом з цим підвалини під духовну незалежність нашого народу від Москви.

У жахливих умовах російсько-большевицького терору, УАПЦ проповідувала й благовістила Христову науку 14 років, обороняючи українське православ'я та автокефалію від підступних затій та тиску відновленої Московської патріярхії. У 1926 році УАПЦ мала 32 єпископів, понад 3.000 священиків та парафій та понад 6.000.000 активних вірних. Щойно в 30-их роках, в час генеральної розправи з українським селянством, російсько-большевицький режим, користуючися моральною підтримкою Московської патріярхії, зліквідував Українську Автокефальну Православну Церкву.

Єпископи, священики й активніші миряни були ув'язнені, більшість з них загинули або були замучені у підвалах Чека-НКВД. Жорстокі переслідування не вбили, однак ,віри народу, не знищили любови до своєї рідної Церкви. Вона далі жила й животворила. Цим тільки треба пояснити той факт, що в час другої світової війни, коли українські землі звільнились з-під російської окупації, всюди на Україні, не зважаючи на спротив нового німецького окупанта, стихійно відроджується УАПЦ, організуються єпархії, парафії відновляються церкви. Поновна російсько-большевицька окупація в 1944 році перервала цей величний процес відбудови церковного життя на згарищах та руїнах, Українську Автокефальну Православну Церкву знищено, привертаючи в Україні Російську Православну Церкву. Московський патріярх створив так званий Київський екзархат та обсадив українські єпархії своїми висланниками у погодженні з большевицьким режимом. Щоб завершити ліквідацію будь-якої української церковної незалежности, Москва в тому ж часі зліквідувала та заборонила також і Українську Католицьку Церкву, ув'язнюючи всіх її єпископів та підпорядковуючи священиків і вірних Російській Православній Церкві.

Тепер до православних українців у країнах західнього світу надсилає звернення „київський і галицький митрополит", намісник і ставленик московського і „всієя Русі" патріярха в Україні. Цей же ж митрополит, який рівночасно є членом президії філіялу КҐБ в Києві для зв'язків та „духовної" опіки над „зарубіжними українцями", активно підтримує „добрі й справедливі" діяння московської урядової аґентури під назвою „Україна" в її розкладовій праці серед українських поселень у західньому світі, щоб послабити їхню національну відпорність та їхню допомогу самостійницьким змаганням українського народу в Україні.

В цьому — 1971 році — Українська Автокефальна Православна Церква відзначає свій 50-літній ювілей існування та праці для українського народу. Секретаріят Світового Конгресу Вільних Українців закликає громадські центральні репрезентації та все українське громадянство в усіх країнах нашого поселення відзначити і вшанувати цей великий ювілей Церкви-Страдниці, її ієрархів-мучеників, священиків та вірних, які до кінця осталися вірні своїй Церкві та Богові. Разом з цим, Секретаріят СКВУ просить українську православну Ієрархію, духовенство та вірних об'єднатися в одній Українській Автокефальній Православній Церкві, відродженій перед 50-ти роками під проводом замученого на доручення Москви її Первоієрарха, Київського Митрополита Василя Липківського.

Ню Йорк, 28 лютого 1971

СЕКРЕТАРІЯТ
СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ



ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ — (1864 - 1938)

Підкладена у вашинґтонському Капітолі бомба спричинила великі пошкодження

Вашингтон. — В понеділок 1 березня ц. р. ранком у підвальних приміщеннях вашинґтонського Капітолю, під його сенатським крилом, розірвалася підкладена невідомими спричинниками бомба. У висліді експльозії було пошкоджених сім приміщень. Жертв у людях ані поранень не було. Сталася експльозія о год. 1.32 ранку в бічному крилі Капітолю на яких сто стіп від великої центральної ротунди завершеної відомою копулою. Спричинником підкладення бомби була правдоподібно якась антивоєнна група чи особа, яка таким чином хотіла запротестувати проти в'єтнамської війни. На якої пів години перед вибухом один із службовців телефонічної обслуги Капітолю одержав телефоном повідомлення, що „за тридцять хвилин будинок буде висаджений у повітря і тому ж треба усунути з нього усіх людей". Чоловік, який передав це повідомлення, водночас із цим заявив, що підкладено бомбу „для протесту проти мілітарного втручання Ніксона в Ляосі". Цей новий терористичний акт американських антимілітаристів викликав хвилю обурення в країні, зокрема в урядових колах і серед членів Конґресу. Президент Ніксон визначив цей вчинок, як „обурливий акт насилля". Члени Конґресу назвали цей акт обурливим, варварським, святотатським і трагічним, здогадуючися водночас із цим, що спричинником підкладення бомби була або божевільна людина, або хтось із безвідповідальних революційних кіл ЗСА. Федеральне Бюро Інвестиґацій започаткувало негайно після вибуху широке слідство не тільки у Вашинґтоні, але і в інших містах. Разом із цим Сенат визначив на вівторок 2 березня ц. р. переслухання, щоб розв'язати дилему, як охороняти державні будинки, не обмежуючи публічного доступу до них. В конґресових колах висловлюють переконання, що спричинник підкладення бомби був дуже добре зорієнтований у пляні підвальних приміщень Капітолю, і що він мусів бути професійно вишколений в цьому ділі.

ЗСА таврують СССР за пропаґанду в справі Близького Сходу

Вашингтон. — З'єднані Стейти висловили Совєтам своє здивування і невдоволення з приводу проголошення через аґенцію ТАСС в усіх совєтських газетах великої антиізраїльської заяви з таврування Америки, як ніби протекторки Ізраїлю, відповідальної за його непримириливе становище. Коли в понеділок 1 березня ц. р. зголосився до державного секретаря Вілляма Роджерса совєтський амбасадор Анатолій Добринін, щоб переконувати його, що треба негайно перевести конференцію амбасадорів чотирьох великодержав в Об'єднаних Націях, Роджерс відкинув цю суґестію, як недоцільну, та закинув Совєтам, що вони ведуть шкідливу для мирових ізраїльсько - арабських переговорів пропаґанду. Пресовий секретар Державного Департаменту Роберт МекКлоскі назвав „нісенітницею" совєтський закид, наче б ЗСА були відповідальні за становище Ізраїлю. Ізраїль заявив в минулому тижні одверто, що він не вернеться до кордонів з-перед війни в 1967 році і та ізраїльська заява спричинила гостру реакцію збоку Єгипту та Совєтів. Американські керівні кола також — як твердять газети — невдоволені, що ізраїльський уряд такою різкою заявою непотрібно загострив атмосферу, але вважають, що переговори повинні вестися далі і що в їхньому ході можна буде знайти компроміс. Здається, що на тому самому становищі стоїть і ізраїльський уряд та що й Єгипет, заявивши готовість до дальших переговорів, не затріскує дверей до замирення. Державний секретар Вілліям Роджерс мав заявити Добринінові, що спершу треба виждати на заповіджену заяву генерального секретаря ОН У Танта в справі Близького Сходу, а щойно потім обміркувати потребу якоїсь спільної заяви „чотирьох великих". В четвер цього тижня відбудеться конференція 4-ох амбасадорів. На ній обмірковуватимуть можливості дальшого воєнного перемир'я на Близькому Сході, яке вигасає 7 березня ц. р.

Астронавти із залоги „Аполло-14" були гістьми Президента в Білому Домі

Вашингтон. — Астронавти із залоги „Аполло-14" капітан Ален Б. Шепард, капітан Едґар Д. Мічелл та підполковник Стюарт А. Руза були в понеділок увечері разом із своїми жінками гістьми президента Ніксона в Білому Домі і на вівторок 2 березня був запланований їхній виступ перед Конґресом, із звідомленням про лет „Аполло-14" на Місяць і про успіхи їхньої подорожі. В дальших трьох днях вони гостюватимуть у президентських приміщеннях в Кемп Дейвід, після чого в п'ятницю відбудуть поїздку до Чикаґо і в суботу візьмуть участь у влаштованій для них параді в Ню Йорку. Виступаючи під час пресової конференції у Вашинґтоні в понеділок 1 березня, астронавти зареагували дуже гостро й рішуче на передані американськими кореспондентами з Москви повідомлення, що совєтська люнарна програма набагато краща за американську. Вони ствердили, що порівняння досягнень американських космічних летів із тим, чого добився совєтський „Луноход", не витримують критики. Американські астронавти привезли з Місяця вже яких двісті фунтів зразків місячного ґрунту, в той час, як совєтська „Луна-16" спромоглася привезти у вересні мин. року всього кілька унцій. Капітан Шепард і його колеґи із залоги „Аполло-14" ствердили також, що кошти американської космічної програми мінімальні — 17 долярів на особу в порівнянні до 400 долярів видаваних на суспільну опіку — і тому треба бюджет космічних дослідів далі видатно збільшувати. Привезений з Місяця матеріял дозволить встановити не тільки походження Місяця, але також і Землі і всієї солярної системи і водночас із цим допоможе запобігати землетрусам.

СПОСІБ НАЙМЕНУВАННЯ О. ПРЕЛАТА ІВАНА СТАХА НА ЄПИСКОПА ВИКЛИКАВ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ І ПРОТЕСТИ



Представники Т-ва за патріярхальний устрій УКЦ під час відвідин в УНС та розмов з його екзекутивними урядовцями.

Минулої п'ятниці, 26-го лютого, Головну Канцелярію УНСоюзу та редакцію „Свободи" відвідали представники Т-ва за патріярхальний устрій Української Католицької Церкви та інших організацій, що мають таку саму мету, інформуючи членів Екзекутивного Комітету УНС та редактора „Свободи" про застереження і протести, що їх викликав спосіб найменування о. прелата Івана Стаха на єпископа-помічника Філядельфійської Митрополії УКЦеркви. На початку розмов ці представники висловили найбільшу пошану і респект до новонайменованого Владики, вважаючи, що він своєю прикладною душпастирською працею та своєю службою Богові і народові вповні заслужив собі на цю гідніть. Натомість глибокі застереження та протести викликав спосіб найменування нового Владики Апостольською Столицею при повному знех-

(Закінчення на стор. 3-й)

Відзначать Шевченкові Роковини в Ню Йорку

Ню Йорк. — Заходами Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Ню Йорку та Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка, в залі „Фешен Інституту" при 24-й вулиці у неділю 7-го березня о 5-й по полудні відбудеться Шевченківська Академія. В програмі: святочне слово виголосить проф. д-р П. Стерчо, в мистецькій частині виступить хор „Думка" під диригуванням проф. А. Берника. Акомпаніювати ме хорові відомий піяніст, професор музики О. Омельський, соліст - баритон Львівської опери та Українського Оперного Ансамблю на Бруклині Лев Рейнарович. З рецитацією творів Тараса Шевченка виступить п. Христя Сливоцька. Квитки вступу можна набувати в „Арці", „Еко", „Самопомочі", „Сурмі" та за дві години перед імпрезою в касі театру.

Громада в Сиракюзах започаткувала святкування 100-річчя Лесі Українки

Сиракюзи. — Місцева Українська Громада минулої неділі, 28-го лютого, започаткувала вже від деякого часу пляновані і підготовлювані імпрези з нагоди 100-річчя з дня народження Лесі Українки. Святкування започатковано концертом, що його влаштувала місцева Школа Українознавства ім. Лесі Українки та програму якого виконували учні цієї школи. На початку концерту директорка школи пані Марія Логаза привітала приявну на імпрезі сестру Лесі Українки, проф. Ізидору Петрівну Борисову, якій зодягнені в народні костюми діти вручили квіти і подарунки. Опісля пані Борисова та численно зібрана публіка приглядалася і подивляли, як школярі вшановували свою Патронку співами, деклямаціями та інсценізацією. Концерт попередила зустріч проф. Борисової з громадянством, що відбулася попереднього дня, в суботу 27-го лютого.

Українські бібліотекарі обміркують проєкт підготови індексу річників „Свободи"



Під час відвідин у „Свободі". Стоять (зліва): д-р Василь Лучків, ред. Богдан Кравців, д-р Петро Ґой, д-р Дмитро Штогрин та д-р Олександер Соколишин

Джерзі Сити. — Приготування повного індексу всіх 77 річників „Свободи", що мало б першорядне значення для істориків і дослідників українських поселень в Новому Світі, як і української історії взагалі, було головним предметом розмов і нарад під час відвідин представників Товариства Українських Бібліотекарів Америки (ТУБА) у „Свободі" в понеділок, 1-го березня. „Свободу" відвідали: голова ТУБА д-р Дмитро Штогрин, заступник голови і черговий голова д-р Петро Ґой, секретар-скарбник д-р Василь Лучків та член Управи і голова нюйоркського Осередку ТУБА д-р Олександер Соколишин. Попереднього дня вони і ще один член Управи ТУБА мґр Іван Кобаса відбули в Ню Йорку свої чергові наради, на яких, між іншим, вирішено продовжувати дальшу працю ТУБА в його секціях: біографів, бібліографів, індексів та українік в чужих виданнях і українікн в американських бібліотеках. ТУБА було засноване в 1962 році та нараховує тепер понад 200 членів, переважно професорів бібліотечних наук та бібліотекарів по американських університетах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Полеміка без стриму

Історія всіх політичних еміграцій доказує, що існування в них внутрішніх розбіжностей і суперечок є неначе „нормальним" явищем і чим довша відстань часу від виходу з різних земель — тим більші ті суперечки. Все ж, у 70-их р.р. нашого сторіччя варто б навчитись дечого із сумного досвіду політичних еміграцій — польської після розподілів Польщі в 18-му сторіччі і після останньої світової війни, французької після Великої революції, російської за царських часів і після упадку царату, еспанської після громадянської війни в Еспанії і багатьох інших. Внутрішні суперечки в усіх тих еміграційних громадах невідхильно доводили до занепаду їх політичного значення та до затрати їхнього авторитету в очах земляків.

Кризи в Державному Центрі УНР за кордоном це теж, на жаль, наче нормальне явище. А втім, найприкріше те, що коли в американсько - українському та канадійсько-українському суспільствах внутрішні неполадки злагіднились, а міжпартійна полеміка притихла й стала пристойнішою, особливо завдяки 1-му Світовому Конґресові Вільних Українців та кращим відносинам в УКК і в КУК, то міжпартійні відносини в Українській Національній Раді погіршились і загострились. Вони не звертали б на себе окремої уваги і можна б не хвилюватися ними, як бурею в склянці води, коли б не те, що вони заповнюють собою сторінки української преси в Західній Европі. Читати ті газети — інколи просто стидно. Якщо прийняти за річ найбільш вірогідну, що в розколюванні українських політичних партій не останню ролю грає ворожа рука, то дивуватися треба відповідальним нашим громадянам, політикам і редакторам, які в свою чергу ллють воду на ворожий млин. Адже немає кращого для Москви дарунку, як оті числа деяких українських газет, заповнених полемічними сварнями, закидами й лайками, проти цілих груп та проти керівних осіб з „іншого" табору чи відламу, немає кращого доказу на державно - політичну незрілість всього українства, всієї української політичної еміграції, як оті нестримні полемічні статті, брошури, заяви, ухвали, замітки.

Цікаво, що всі полемісти прикривають себе фразами про вірність українській державницькій ідеології, всі вони ніби боронять громадянських чеснот та апелюють до демократичної толеранції і єдности. І кожний з тих полемістів та всі вони одностайним фронтом загирюють повагу не тільки свого „противника", а й власну.

„Загроза для СССР"

Щоб відтяжувати увагу вільного світу від агресивних та підривних дій самого СССР і комуністичних партій за кордоном, Москва вдається до пропаґандивних заяв, нібито якийсь „імперіялізм" загрожує Совєтському Союзові і країнам - сателітам. З допомогою таких обвинувачувальних заяв ЦК КПСС намагається також настороджувати різнонаціональне населення імперії, мовляв, СССР загрожує небезпека, отже — більше й активніше працюйте, безвідмовно виконуйте вказівки партійного керівництва. У кількох останніх промовах генеральний секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв виступав проти „американського імперіялізму у В'єтнамі", хоча навіть в Ляосі південні в'єтнамці захопили танки совєтського виробу, а скільки вони вже знищили совєтської зброї в Південному В'єтнамі! Час до часу Л. Брежнєв сам „підгріває" й іншу нібито загрозу — „реваншизм" у Західній Німеччині, де прибічники безславно загинулого фашизму насправді не мають ніякої сили. Совєтська преса взагалі схильна називати „фашистами" всіх, хто не йде під комуністичні барабани, включно з членами Жидівської Оборонної Ліґи, які виступають проти переслідувань жидів у СССР.

З нагоди „Дня совєтської армії" 23-го лютого міністер оборони СССР маршал А. Гречко в „пріказі" совєтським збройним силам теж говорить про „американський імперіялізм" і навіть „ізраїльський імперіялізм", про якісь — насправді неіснуючі — „дії агресивного бльоку НАТО", про „реваншистські й неонацистські сили в Західній Німеччині". Все це сказане для пропаганди й затирання слідів агресивних дій і плянів самого СССР. Маршал Гречко, забезпечений по нікуди наймоднішою зброєю, погрожує не лише вільному Заходові, а й народам країн-сателітів. Він закликає стаціонуючі в Польщі, Угорщині, Болгарії, Чехо - Словаччині окупаційні совєтські дивізії, щоб їх вояки „зміцнювали дружбу з вояками країн соціялістичної співдружности" та були „завжди готові виконати свій патріотичний і інтернаціональний обов'язки". Іншими словами — придушувати повсталих...

Совєтські заяви про „загрозу для СССР" можуть бути небезпечним заколисуванням вільного Заходу, але більшість провідних політиків розуміють сенс того московського трюку.

В. Ткач

АМЕРИКАНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА?

Мюнхен. — Поважний спротив, з яким зустрілися південнов'єтнамські війська в Ляосі і спричинена цим затримка офензивних операцій, викликали занепокоєння серед західньоевропейських політичних кіл. Це занепокоєння ще збільшилося наслідком виступу американського політика Гаррімана, який перестерігає перед можливістю збройного конфлікту Америки з Китаєм. Гострий тон китайської пропаґанди й войовнича постава китайського уряду мали б вказувати на те, що Китай не буде толерувати поширення індокитайського конфлікту і прийде з допомогою Північному В'єтнамові й комуністичним партизанам.

Якщо европейські пацифісти, які засадничо виступають проти кожного збройного конфлікту, використовують операції в Ляосі для підмурування своєї тези, що відкидає всяке т. зв. „поширення" індокитайського конфлікту, то інші політичні кола, що із зрозумінням ставляться до політики президента Ніксона у в'єтнамському конфлікті, виявляють справді цілком щире занепокоєння. А м е риканськокитайський збройний конфлікт створив би цілком нестерпну ситуацію на европейському континенті.

Справді, треба вважати, що заанґажування ЗСА у війну з Китаєм мало б катастрофальні наслідки і було б найгіршим виходом для західнього світу з нинішньої міжнародної ситуації.

Який характер мав би такий конфлікт? Треба припускати, що Америка не вжила б атомової зброї. А значить, вона була б втягнена у затяжний конфлікт, який тривав би довгими роками, може навіть десятками років. Що зробив би у такому випадку СССР? Можна думати, що він дотримувався б невтралітету — з більш чи менш приязним наставленням до Китаю, допомагаючи йому зброєю і матеріялами з тією ціллю, щоб конфлікт тривав якнайдовше. Ясним бо є, що з такої ситуації скористав би у першу чергу власне СССР.

Це ті міркування, які примушують европейських політиків із занепокоєнням слідкувати за розвитком подій в Індокитаю. Вже тепер війна у В'єтнамі зв'язує руки американцям в Европі. Що ж би було, якби нинішній конфлікт у В'єтнамі розвинувся в напрямку американсько - китайської війни! Москва, почуваючи себе безпечною на кордонах з Китаєм, знову скерувала б усю свою експансію в західньому напрямі. Західньоевропейські країни, позбавлені потужної охорони Америки, мусіли б шукати — тоді вже за всяку ціну — „відпруження" з СССР. А це могло б привести до того, що за деякий час Західня Европа була б здана на ласку і неласку Москви... Запобігти такому станові речей міг би хіба збройний конфлікт у світових маштабах: з одного боку західньо - демократичний світ, з другого — СССР у більш чи менш щирому союзі з Китаєм. І цей конфлікт мав би поважне ризико вилитися у конфлікт з ужиттям нуклеарної зброї, бо певно, ні Америка, ні Західня Европа не мали б спроможности встоятися у затяжному конфлікті з уживанням тільки т. зв. конвенціональної зброї.

Ми перепрошуємо читачів за намалювання таких чорних перспектив. Але при нинішній світовій ситуації все треба передбачати... В одній з наших попередніх статтей ми висловили думку, що офензива південнов'єтнамських військ на території Ляосу, з уваги на ламання невтральности Ляосу Північним В'єтнамом, цілком оправдана і вона може витворити ситуацію, при якій можливим буде закінчити в'єтнамську війну. Це так. Але тільки при умові, якщо згадана офензива р о з виватиметься швидко й успішно і якщо вона не викличе небезпеки збройного конфлікту поміж Америкою і Китаєм.

Можна так чи інакше ставитися до червоного Китаю, вважаючи його менш чи більш небезпечним для справи світового миру і для інтересів західнього світу. Проте, одне видається сьогодні незаперечним: американсько - китайська війна — і то саме в цей момент, коли Москва не припиняє своєї агресивної політики — мала б катастрофальні наслідки для Заходу. І тому в інтересах цього останнього, насамперед ЗСА, зробити все можливе, щоб такої війни уникнути.

Щодо українців й інших поневолених Москвою народів, то в їх інтересах є уникнення такої ситуації, при якій російсько - совєтська імперія зміцнилася б. Американсько - китайська війна лежить безумовно в інтересах СССР. Вона зміцнила б СССР, поширила б його експансійні можливості супроти Західньої Европи й решти західнього світу і створила б нові засоби для утримування поневолених народів у колоніяльній залежності від московського центру.

АНТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ В РУМУНІЇ

Видавництво „Критеріон", в Румунії, яке займається видаванням л і т е р а турних творів на мовах національних меншостей СРР, випустило першу в 1970 р. українську книжку „Антологія української клясичної поезії", упорядчиком якої була М. Ласло.

Випущена „Критеріоном" „Антологія" базується на чотиромовній „Антології української поезії", яка вийшла в Києві у 1957 р. В книжці надруковано твори двадцяти поетів, „чільних представників української клясичної поезії доби її зрілості", а в тому числі поезії Т. Г. Шевченка, Л. Глібова, С. Руданського, Ю. Федьковича, М. Старицького, С. Воробкевича, І. Франка та Л. Українки. З поетів XX століття до антології ввійшли два чародії поетичного слова — М. Вороний і О. Олесь.

Полікарп Кебкало

50-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ УАПЦ

(3)

Нарешті ухвалено всесоборну висвяту перевести у випадку, коли за неї буде не менше як 11/12 голосів присутніх. Голосування перевели персонально, тобто кожний учасник Собору, підійшовши на виклик до столу президії, голосно казав, чи він „за" чи „проти" всесоборної висвяти.

Під час голосування лише п'ять висловилися проти всесоборної висвяти, сім утрималися, а решта членів, понад 250, висловилися „за". У такий спосіб всесоборна висвята величезною більшістю голосів вирішена була позитивно. Частина делеґатів, яка не була присутня на вечірньому засіданні, голосувала вранці. В голосуванні взяли участь 324 делеґати, з них за соборну висвяту висловилися 310, проти — 7, утрималися — 7. Всі присутні встали і заспівали „Царю Небесний" і „Сьогодні благодать Святого Духа нас зібрала..." Це було 20 жовтня 1921 року.

Після цього закритим голосуванням, майже одноголосно, обрано на митрополита протоієрея Василя Липківського. Собор ухвалив соборну висвяту митрополита перевести в неділю 23 жовтня.

Літургію відправляло 30 священиків і 12 дияконів у переповненому м и р янами храмі св Софії. Всі учасники Собору клали руки на плечі один одному аж до солеї: передні миряни клали руки на плечі дияконам, диякони — на плечі священиків, а священики — на Ставленика. Коли після такої висвяти духівництво з нововисвяченим Митрополитом вийшло на процесію навкруги храму, все соборне подвір'я було повнісіньке народу.

У своїй першій проповіді Митрополит Василій Липківський, говорячи про перспективи Української Церкви, щоб не тривожилися серця вірних, сказав, що для того, щоб нашу Церкву визнали інші Церкви, треба щоб насамперед визнав її наш народ. А коли український народ визнає Українську Церкву за свою рідну і дорогу, то як можуть не визнати її інші народи і Церкви?

Собор розв'язав ще організаційне питання, ухваливши, що УАПЦ непохитно стоїть і стоятиме на догмах, ухвалених Вселенським Собором, є вільним членом Вселенської Соборної Православної Церкви та лишається в непорушному братерському єднанні з усіма Православними Церквами. УАПЦ в єднанні ніякому духовному проводові інших Православних Церков не підлягає, і сама порядкує церковним життям за провідництвом Святого Духа.

Через декілька днів по висвяті Митрополита московський тихонівський єпископат на чолі з екзархом випустив ганебне, негідне християнства звернення „до всіх православних", в якому оплюгавлювалося цю подію, як примху двох осіб.

На 1 січня 1924 року УАПЦ мала в підсовєтській Україні 34 єпископів, близько 2-ох тисяч парафій, понад 3000 священиків і понад 1000 дияконів.

За розвитком УАПЦ слідкували большевики, які цей рух спочатку використовували для боротьби з московською тихонівською Церквою. Але скоро вони зрозуміли небезпеку цього руху і почали нищити Українську Православну Церкву, розкладаючи її зсередини, протиставлячи їй т. зв. „живу" і інші Церкви. Коли ж це не спинило розвитку УАПЦ, ГПУ почало забороняти митрополитові Василеві відвідувати парафії — виїздити з Києва, згодом на якийсь час арештувало Митрополита та численних священиків та визначних мирян. До представників УАПЦ вживало ГПУ своїх випробуваних засобів.

18 липня 1926 року до ВПЦР з'явилися аґенти ГПУ і заявили, що вона мусить припинити свою діяльність, що її Президії вже не існує. 1-го серпня 1926 року вже й на дверях канцелярії Другої ВПЦР висіла печатка ГПУ. Одначе, большевики, намагаючись зліквідувати УАПЦ також її власними руками пробували на Всеукраїнському Соборі усунути Митрополита Василя Липківського та твердих членів ВПЦР. Для цього вони в самій церковній організації розвели купу своїх аґентів і підлабузників. Керував цією ганебною справою в ГПУ Карин.

Митрополит Василь Липківський в своїй історії УАПЦ пише: „Влада совєтів ліквідацію перевела руками єпископату й більшости священиків цієї Церкви. На прохання ВПЦР влада дозволила скликати Другий Всеукраїнський Церковний Собор в жовтні 1927 року. На нього прибули двісті делеґатів. Не зважаючи на залякування ГПУ, селянство виявило на Соборі свідомість і сміливість, єпископат і більшість духовенства трималися пасивно. Опозиційність виявилася зразу обранням головою Собору Чехівського".

ГПУ покликало голову Чехівського й зажадало негайного звільнення Митрополита Липківського, бо в противному разі Собор буде розігнаний, а він, Чехівський, висланий. По повороті Чехівського з ГПУ запанувало на Соборі мовчання. Митрополит піднявся, і його голос залунав під склепіннями св. Софії:

„Чого злякалися? Чи ви не знали раніше, куди і для чого йшли? По нашій вірі Бог послав нам хвилеву радість духового відродження, але за нетвердість нашої віри Бог послав нам випробування. Хто могутніший за Бога? Кого, крім нього, маємо боятися?

Боятись може той, хто має сумнів у Божій правді нашої справи, боятись може той, хто ради втіхи тіла готовий занедбати душу. Боятись може той, у кого впало зерно дияволської спокуси. Не бійтесь, хто служить Богові і любить свого брата. Не бійтеся, хто щиро хоче спасти свою душу. Не бійтеся і відганяйте сумнів. Коли наша справа правдива і угодна Богу, ніхто не переможе. Не звертайте на побічні шляхи, не наважуйтеся на блудні манівці. Тільки відкритий і простий шлях є найближчий до Бога. На нього наше упованіє. Йому слава і поклоніння..."

(Закінчення на стор. 3-ій)

І. Вовчук

1971-1921

(2)

„У нас немає в крамницях найконечніших виробів, ні замків, ні відер, ні ночов, — писала „Советская Россия" 17 грудня 1970 р., — ні посуду, ні замазки, ні паперу". А про обслуговування покупців „Советская Молодость" з 8 січня 1971 р. пише: „Купиш якусь річ, а її немає в що загорнути. І покупцеві доводиться благати (особливо на провінції), щоб нарізаний сир або ковбасу загорнули в папір. А де їх взяти?"

У репортажі - нарисі „Дещо про не кондиції" („Литературная Газета", 1. 20., 1971 р.) подано опис, як обслуговують людей станції технічного обслуговування, які постачають населенню технічні вироби. Авторка репортажу, обслідувавши декілька станцій, твердить, що „з 90 холодильників лише 50 мали все, що потрібно, а в 40 чогось не вистачало".

По п'ять років чекають люди на холодильник „Полюс", а як діждуться черги й куплять, то місяців через два - три вони не охолоджують, а „гримлять, як дизельні мотори". Більшість деталів до технічних виробів станції технічної обслуги одержують від заводів бракованими.

На станції ч. 2 „Мостехобслуговування" „з десяти одержаних задніх мостів — ні одного придатного". Всі десять виявились „браком". Станція ч. 4 одержала від Скопинського аґреґатного заводу біля 200 амортизаторів. Від покупців посипались скарги і обурення, бо „на першій сотні кілометрів з амортизаторів вибігала рідина". Керівники станцій погану обслугу пояснюють так: „У нас немає контролі при одержанні, контроля тільки візуальна і брак часто не зразу помітниш". До бракових виробів директори станцій звикли і вважають це нормальним явищем. Громадянин, що купив непридатну помпу, домагається замінити її. Директор технічної бази, в гадці не маючи виправдуватись, каже: „Ідіть до комірника, може він другу знайде". А комірник байдуже пояснює: „Ще є три помпи. Може яка попадеться без браку. Це як пощастить. Зараз принесу". Доки повернувся комірник, один з робітників зауважив: „Яка без браку — воно, звичайно, буває. Але рідко".

Комірник приніс помпи і, кладучи їх, зауважив: „Вибирайте, може, пощастить". Почали вибирати, „кожну роздивлялися на світло, в кожну дмухали, а то й плювали". Вибираючи вгадували: „Ніби піде". „Не кажи, а ну дмухни ще раз". Чи пощастило знайти кондиційну помпу в репортажі письменниці, не говориться. Та це й не є важливе для стану в промисловості. Істотним є, що промисловість імперського соціялізму, заплутана в плетивах централізованої економічної системи, неспроможна забезпечити потрібної якости продукції, яку вона виробляє. Заводи і фабрики, виконуючи пляни, виробляють продукцію ніби стандартної якости, а коли вона попадає до споживача, то виявляється браком. Якщо брак невеликий, то його поправляють на місці силами майстерень чи ремонтних заводів, що одержують деталі. Плян на ту саму частину виконується часто двічі: один раз на заводі, що виготовляє, а другий раз там, де її мали б зужити. Статистика обмірковує, плян виконується, а щоб споживач дістав потрібну частину, то це залежить: пощастить або не пощастить. Недаром же кремлівські монополісти всього життя імперії вважають людей там „найщасливішими".

„Літературна Газета" описує, як одна родина, вибравшись в дорогу на власному авті, п'ять днів чекала, доки не змінили коробку швидкости. Міняли її кілька разів. Вставлять, від'їде родина, а через кілька годин повертається. Не щастило. І напевно були щасливі, як, нарешті, зранку вибрались. Але під вечір машину з родиною привезло вантажне авто назад. Не мала родина щастя й цього разу. Заводи, випускаючи деталі до машин, не дають на запасні частини ґарантій. А в „Мостехавтообслуговуванні" г о ворять: „Дефекти якости для нас не є головною проблемою, головне — кількість". Заводи продукують кількість. В звітах подається без браку, а споживачі, купуючи частини, мусять вгадувати: пощастить чи не пощастить знайти потрібну річ без браку.

Редакція „Л і тературної Газети", признаючи, що проблема постачання населення необхідними в побуті технічними речами „заслуговує уваги господарських і плянових органів", бачить лихо в тому, що підприємства не виконують постанови ЦК партії і Ради Міністрів. І робить висновок: „Настав час подумати про більш дієві заходи підвищення відповідальности п і д п риємств легкої і місцевої промисловости". Голова Держпляну Н. Байбаков теж визнав, що „була недостача товарів і перебої в торгівлі ними". Вину за такий стан постачання населення склав Н. Байбаков на „міністерства, які не забезпечили розвитку промисловости, що ті товари виробляє. Винні міністерства. Здавна так заведено в московській імперії, що „найстарший" рангою обвинувачує „меншого", а він „малого", а той „дрібноту" урядову. А дрібнота" топче трударів - масу за нинішньою термінологією.

(Закінчення буде)

З ДІЯЛЬНОСТИ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ У 1970 Р.

Звіт Генерального Секретаря Ігната Білинського

(1)

Продовжуючи започатковану в першій каденції працю Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ) та поширюючи й поглиблюючи її зміст і форми, нова Президія Секретаріяту СКВУ у ЗСА здійснювала намічені статутові завдання в рамах схваленого третьою пленарною сесією Секретаріяту СКВУ пляну праці.

Праця Президії Секретаріяту була ведена в таких аспектах:

а) організаційному;

б) внутрішньому — з наголосом на координацію різногранних ділянок праці українських центральних громадських надбудов у поодиноких країнах поселення українців та ініціювання загально-українських починів;

в) інформаційному — серед української спільноти й чужого світу;

г) зовнішньому — з метою розбудувати зв'язки на форумі відповідних секцій ОН та в поодиноких країнах українського поселення, а теж скріплювати акцію в обороні прав українського народу в Україні.

Успішне здійснювання намічених завдань натрапляло на деякі труднощі як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Проблема збереження української національної субстанції в розсіянні, збереження і розвитку наших культурних надбань, конечність концентрації громадських сил і координації дій збірного життя української спільноти у вільному світі, а зокрема потреба розбудови таких всегромадських інституцій, що могли б знайти зрозуміння серед молодого покоління і закріпитися серед нього на майбутнє, — усе те стало більше самозрозуміле по трьох роках існування і дії Секретаріяту СКВУ, не зважаючи на сильно закорінений в нашому суспільстві громадський партикуляризм та недооцінку координації дії.

З перспективи пройдених у праці трьох років можна впевнено сказати, що без існування і дії Секретаріяту СКВУ, без цієї конструктивної психологічної настанови, що її започаткував СКВУ і яку окреслено опісля терміном „дух СКВУ", в нашому громадському житті в розсіянні була б незаступима прогалина.

І. ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЛЯНКА

По перебранні діловодства Секретаріяту СКВУ з днем 1-го січня 1970 р. нова Президія Секретаріяту в особах: Йосип Лисогір — президент, Ігнат Білинський — генеральний секретар, д-р Богдан Т. Гнатюк — скарбник і д-р Матвій Стахів — член, — подбала про бюрове приміщення в будинку НТШ у Ню Йорку, в якому діяв екзекутивний директор СКВУ д-р Михайло Сосновський та щомісяця відбувала свої засідання Президія Секретаріяту.

В місяцях січні і лютому 1970 р. перенесено архів Секретаріяту з Вінніпеґу до Ню Йорку та з приїздом до ЗСА екзекутивного директора, бюро Секретаріяту СКВУ почало функціонувати з початком місяця березня 1970 р.

Президія Секретаріяту вела постійно заходи для організаційного упорядкування співвідношення поодиноких крайових організацій до своїх центральних репрезентацій, хоч ці зусилля, при все ще існуючих поділах і упередженнях в українському громадському житті, не завжди мали успіх.

Для нав'язування тіснішого зв'язку з центральними представництвами в поодиноких країнах, в міру фінансових спроможностей використовувано поїздки екзекутивного директора СКВУ д-ра М. Сосновського до Европи та п. Петра Башука, члена Президії КУК, до країн Південної Америки.

Членські справи: К о л и йдеться про центральні крайові репрезентації чи їх надбудови, то за минулий рік ніяких змін у цьому відношенні не було. Президія Секретаріяту була в контакті з усіма центральними репрезентаціями, інформуючи їх засобом обіжників та листування про поточну діяльність Секретаріяту.

Австралія: Не пощастило розв'язати конфлікту на терені Австралії, де дотепер не дійшло до узгіднення співпраці між центральною репрезентацією — Союзом Українських О р г а нізацій Австралії та Українською Антибольшевицькою Ліґою, яка, не визнавши постанови 3-ої пленарної сесії Секретаріяту СКВУ, зголосила в серпні 1970 р. свій вихід з членства СКВУ, мотивуючи це своє рішення порушенням статуту СКВУ з боку Секретаріяту. В цій справі була ведена переписка між Президією Секретаріяту СКВУ і Управою УАЛ та будуть роблені дальші заходи для позитивного полагодження конфлікту.

Союз Українських Організацій Австралії об'єднує в дії під цю пору 19 крайових організацій. В 1970 р. в члени СУОА вступило Об'єднання Українських К а т олицьких Організацій Австралії (ОУКОА), що діє в усіх стейтах Австралії та репрезентує низку церковно-релігійних і світських формацій.

СУОА подбав про систематичне друкування на сторінках місцевої української преси комунікатів, звернень та повідомлень про діяльність СКВУ. Започатковано збірку періодичного „Фонду СКВУ" та оформлено статистичну комісію для переведення перепису українців в Австралії. На заклик Секретаріяту СКВУ переведено збірку на допомогу втікачам з Чехо-Словаччини та потерпілим від землетрусу українцям у Югославії.

Европа: Центральне представництво Українців в Европі — Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних і Крайових У с т анов, — у склад якого входять 16 організацій у поодиноких країнах в Західній Европі, — відбув свою сесію в жовтні 1970 р., у висліді якої не було персональних змін у Президії КОУГЦУ. Головою КОУГЦУ на чергову каденцію є мґр Антін Мельник, а секретарем — д-р Святомир Фостун.

КОУГЦУ розгортає замітну діяльність у різних ділянках громадського життя, та зокрема на культурно-освітньому, шкільному, молодечому, профспілковому й зовнішньому відтинках.

Із проблем у поодиноких країнах, не розв'язано дотепер питання спільної репрезентації українських поселень в Австрії і Англії. У Франції реорганізовано керівництво Координаційного Громадського Комітету. В Італії ведуться заходи для оформлення місцевої української громади. Активізується українська громада в Еспанії. Найактивнішими на терені Европи є українські поселення в Німеччині, Англії і Бельгії.

Південна Америка: Не зважаючи на заходи Секретаріяту СКВУ для налагодження м і ж о рганізаційних взаємин на форумі Української Центральної Репрезентації в Арґентині, що її очолює д-р Василь Іваницький, дотепер не дійшло до співпраці між УЦР та Товариством „Просвіта" й організаціями, які гуртуються біля „Просвіти". УЦР всі свої зусилля віддає справі побудови пам'ятника Т. Шевченкові.

Краще мається справа в Бразилії, де продовжує діяти Український Бразилійський Координаційний Комітет під керівництвом о. Володимира Ганейка.

(Далі буде).

СПОСІБ НАЙМЕНУВАННЯ О. ПРЕЛАТА ІВАНА СТАХА НА ЄПИСКОПА ВИКЛИКАВ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ І ПРОТЕСТИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

туванні прав Помісної Української Католицької Церкви та її Первоієрарха Верховного Архиєпископа і Кардинала Блаженнішого Йосифа Сліпого. Представники Т-ва за патріярхальний устрій твердять, що таке найменування нового єпископа УК-Церкви противорічить дев'ятому і десятому параграфам папського Декрету про Східні Церкви, що його Папа Павло VI затвердив і підписав 21-го листопада 1964-го року, та давнім правам УК-Церкви, що їх вона дістала на основі Берестейської Унії з 1595-го року.

В зустрічі, про яку мова, взяли участь: голова Т-ва за патріярхальний устрій УК-Церкви д-р Зиновій Гіль, голова Ради Мирян д-р Роман Осінчук, о. Володимир Андрушків і о. Любомир Мудрий від священичого Товариства св. Андрея, Мати Марія Должицька, ЧСВВ, д-р Марія Клячко і мгр Ева Піддубчишин від Приятелів Українського Католицького Університету, студенти Юрій Карпінський і Ярко Кошів від новоствореного Ад Гок Студентського Тва за патріярхальний устрій УК-Церкви та члени Управи Т-ва за патріярхальний устрій д-р Василь Палідвор, дир. Ярослав Пастушенко, мґр Ярослав Щербанюк та ред. Микола Галів. Від УНСоюзу в розмовах взяли участь: головний предсідник Йосип Лисогір, заступник головного предсідника Володимир Сохан, головний касир дир. Петро Пуцило та ред. Антін Драган. Головний секретар д-р Ярослав Падох був у тому часі на вакаціях. Гості насамперед висловили багато всіляких жалів і докорів на адресу Світового Конгресу Вільних Українців, Українського Конґресового Комітету та інших установ, включно з УНСоюзом та „Свободою" і в дальшому інформували, що у вівторок, 23-го лютого, негайно після проголошення номінації о. прелата Івана Стаха на єпископа-помічника, вони відвідали Номіната в Йонкерсі, висловили йому свою пошану і респект та прохали, щоб він такої номінації не прийняв і щоб, замість їхати до Апостольської Делеґатури до Вашинґтону, поїхав до Верховного Архиєпископа до Ватикану і разом з ним прохав авдієнції в Папи. Представники Т-ва за патріярхальний устрій дальше інформували екзекутивних урядовців УНС і редактора „Свободи" про подібні відвідини в Українському Робітничому Союзі у Скрентоні та в Союзі Українців Католиків „Провидіння" у Філядельфії, як і про вислані до Святішого Отця листи і телеграми із висловами своєї пошани та респекту до Владики-номіната, але протестуючи проти знехтування прав Помісної Української Католицької Церкви при його номінації.

Підготова виставки Об'єднання Мистців в Ню Йорку

Ню Йорк. — 17-та з черги репрезентаційна виставка Об'єднання мистців українців в Америці буде відкрита в ґалерії Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку 14-го березня і тепер закінчується підготова до неї. На виставку зґолошено 160 експонатів 37-ох мистців, членів ОМУА, кандидатів на членів, гостей і дебютантів — талановитих „початківців". 16-го лютого засідало жюрі у складі таких мистців: Я. Гніздовський, П. Холодний мол., Б. Певний, В. Ласовський і на місце П. Андрусева, який не міг прибути з Філядельфії, В. Гаврилюк з Канади. Приявними були теж голова Головної Управи ОМУА Мих. Черешньовський і секретар, Б. Савчук. Вони вибрали з-посеред 160-ох образів — 93, але це число зросте ще на кілька, коли будуть прислані заповіджені експонати кількох мистців із Філядельфії, ото ж 17-а виставка матиме коло 100 образів і скульптур. Відкриє її Петро Андрусів із Філядельфії.

Масово вшанували пам'ять Лесі Українки в Нюарку

Ірвінґтон, Н. Дж. — Понад 800 осіб, в тому багато молоді, урочисто відзначили 100-річчя з дня народження великої поетки Лесі Українки, зібравшись у неділю 28 лютого в залі „Ірвінґтон гай-скул" з Нюарку й Ірвінґтону та околиць. Свято було влаштоване з ініціятиви 11-ти жіночих організацій і товариств у тому районі, без огляду на групові, конфесійні чи політичні приналежності. Діловий Комітет очолювала п-і Єврозина Мартинець, до нього входили ще 8 членок. Гарно видана кольорова програма свята, з поезією Л. Українки „Ні волі, ні долі", залишилась сотням людей на добру згадку про вшанування Лесі Українки далеко за морем. Американський і Український гимни виконала на фортепіяні Леся Романів, свято відкрила коротким словом відома громадська діячка паніматка Олександра Селепина, монтаж із творів Л. Українки рецитували: Т. Басняк, Л. Геньсор, А. Дидик, Л. Мостова, О. Ференц, модератором була С. Мартинець, мистецьке оформлення п-і Марії Робак. Ліричне сопрано Тамара Лихолай в супроводі д-ра Ігоря Соневицького виконала дві пісні на слова Лесі Українки, музика Січинського і Гембери, та пісню „Мак". З фортепіяновим сольом виступила молода піяністка, член АДУК, Марта Цибик, яка виконала чотири твори, зібравши найбільші оплески за „Мадярську рапсодію" Ліста, і такі ж гучні оплески здобув 80-особовий дівочий молодий хор „Євшан Зілля" під диригуванням Бориса Садовського, який між ін. точками проспівав дві пісні на слова Поетки-Ювілятки. Молоді хористки були зодягнені в довгих сукнях з елементами української вишивки на рукавах, а своїм гарним виглядом і зростаючим мистецьким рівнем співу вони повністю здобули признання публіки.

Спом'янули сл. п. Мирослава Скалу-Старицького

Ню Йорк. — У приміщенні УВАН у неділю 28 лютого відбулось поширене наукове засідання Музикологічної комісії, на якому, в присутності 50 осіб, композитор і музиколог д-р Ігор Соневицький прочитав доповідь „Мирослав Скала-Старицький", давши першу й гарну спробу короткого біографічного нарису про життя, навчання й успіхи видатного тенора, якого в Парижі звали українським Карузо. Перед і після доповіді, що супроводилась звукоілюстраціями — українськими піснями та аріями з різних опер і різними мовами у виконанні М. Скали-Старицького, в патефонному записі, присутні оглядали маленьку виставку із світлин співака в різних ролях та відгуків французької, італійської, бельгійської й ін. преси. Над столиком виставки виднівся в чорній оправі портрет Мирослава Скали-Старицького, який помер у Парижі на 57 р. життя, 16-го лютого 1969 р. й похований побіч дружини, акторки і співачки Євгенії Лісовської. Д-р Ігор Соневицький співпрацював із сл. п. Мирославом Старицьким у Відні та потім акомпаніював йому під час концертових виступів співака в Америці й Канаді, і тому його доповідь була особливо цікавою. В кінці представник УВАН п-і Наталя Осадча-Янята подякувала доповідачеві за виступ, а присутні нагородили його щирими оплесками. Сл. п. Мирослав Скала-Старицький, перший тенор королівської опери „Ля Монне" в Бельгії, був мистцем і громадянином того формату, про якого, як це й підкреслив доповідач та показували цитовані ним багато документів і відгуків, треба було б видати закордоном збірник чи монографію та перевидати його платівки.

ІНСТИТУТ ҐАЛЛУПА ПЕРЕВІВ ОПИТУВАННЯ понад 1 500 дорослих осіб в різних містах ЗСА про те, що запитувані думають про війну в Ляосі. Більшість із опитуваних вважають, що воєнні операції в Ляосі лише продовжать в'єтнамську війну.

Під знаком єднання і зближення в Гартфорді, Конн.

За ініціятивою голови Українського Нар. Дому Петра Титара, піддержаного управою, при допомозі місцевих товариств та з участю наших духовних отців монс. Стефана Баландюка, пароха української католицької церкви та протоієрея Федора Коваленка, пароха української православної церкви уряджено 6-го січня ц. р. в залі УНДому спільну Святу Вечерю. Цей почин ввійде в життя громади на дальші роки, як вислів наших стремлінь до з'єднання і зближення всіх українців — католиків і православних, молоді й дітей.

Промовець на „Святі Державности 22-го січня згадав про цей „Свят Вечір", як знак соборности, коли українські католики і православні сідають разом до столів в навечер'я Різдва, без недовір'я і упередження, штучно витворених ворогами, що поневолювали нас віками, під гаслом „діли і пануй".

Промови наших священиків виголошені в релігійно-національному дусі, приготована вечеря з традиційними свят-вечірніми стравами, коляди, а при тому добре підготована мистецька програма у виконанні СУМА, Пласту і учнів української православної парафіяльної школи створили родинний гарний настрій, що тривав на цьому вечері і утривалиться назавжди в пам'яті учасників. Під Різдвяною ялинкою деклямували Саня Дутка і 5-тирічна Леся Зборовська, колядували пластунки.

Атракцією цього вечора була сценка, одноактівка „Повстанський син" Леоніда Полтави. Виконавці цієї сценки це: Василь Грунтовський, — дідусь; Олена Куцман — його дочка — Марія; Леся Куцман — дочка Марії; Антін Наконечний — командир; Богдан Камінський — упівець; Тарас Куцман — вістовий упівець. Селянська родина приготовляється до Свят Вечера. Сцена старанно удекорована Т. Мельником і М. Кузьом представляла селянську хату, чепурно прибрану під Свят-Вечір іконою Матері Божої, портретами Шевченка й Франка, дідухом в куті хати й столом, засланим вишиваною скатертю.

Добра гра виконавців під керівництвом Каролини Теслі (учительки української школи) зробили помітне враження на глядачів — старших і дітей.

Дир. Роман Романишин, що проводив Свят-Вечером подякував всч. отцям, виконавцям програми і паням за їхній великий труд в приготуванні страв, а управі УНДому за влаштування цієї імпрези. Коляда й дружні розмови учасників затягнулися до пізнього вечора.

Е. Г.

„Радянська Україна" про співпрацю між сіоністами і „українськими буржуазними націоналістами"

Київ. — Відступаючи від традиційної урядово-партійної схеми про те, нібито „українські буржуазні націоналісти" організовували переслідування жидів в Україні й навіть погроми, — „Радянська Україна" в числі з 21-го лютого 1971 р. подала нову московсько-большевицьку схему. В статті „Провокаційна метушня сіоністів" сказано: „Ми бачимо представників сіонізму в „урядах" Денікіна і гетьмана Скоропадського, ми бачимо одного з найзапекліших сіоністів В. Жаботинського в одній компанії з верховодою українських націоналістів С. Петлюрою. Ще тоді, — пише „Радянська Україна", — в роки боротьби за радянську владу, сіоністи вели активну кампанію наклепів проти соціялізму... А в наші дні ми чуємо побрехеньки про „безправ'я євреїв в СССР", про якийсь „ґльобальний більшовицький антисемітизм" — це не є чимось новим"... Однак, новий в „Радянській Україні" — органі ЦК комуністичної партії УССР, підхід: з наклепів на українських патріотів та обвинувачень у „погромах", ця газета з волі Москви переставилась на інші „рейки" в трактуванні історії українсько-жидівських відносин.

Авторський вечір Юрія Коломийця в Манітобському університеті

На запрошення Українського Студентського Літературного Кружка, (УСАК) при Манітобському університеті поет Юрій Коломиєць з Чикаґо, ЗСА загостив на Манітобський університет, на авторський вечір з доповіддю в п'ятницю, 6-го листопада, 1970 р. Вечір відбувся в інтимному театрі, головної бібліотеки — Елізабет Дафое Меморіял Лібрарі — Манітобського університету.

Поета вітала та представила слухачам - студентам, професорам, та загальній публіці — студентка - маґістрант при Славістичному відділі Софія Качор. Вона згадала, що такі авторські вечори стали вже кожнорічним проєктом Кружка, який хоче дати студентам можливість не лише дискутувати та перекладати твори письменників, але також особисто знайомитися і знайомити вінніпезьку громаду з тими письменниками.

В доповіді Ю. Коломийця „Новаторство двох світів" поет порівняв деякі течії Нюйоркської групи з течіями Шестидесятників, — їхнє літературне довкілля, яке їх зродило, а опісля проаналізував твори двох діяметрально відмінних новаторів цих груп — Юрія Тарнавського з Нюйоркської групи та Василя Голобородька з шестидесятників, підкреслюючи особливість їхнього новаторства.

Після короткої перерви, Ярослав Розумний, проф. української літератури в Манітобському університеті, і дорадник Кружка подав деякі думки про творчість Ю. Коломийця, відмічуючи її філософські атрибути й спосіб сприймання й реаґування поетом на довколишній світ. Студентки Зоряна Гриценко та Марта Качор читали вірші поета. Після цього автор читав уривки з своєї довшої імпресіоністичної поеми „Живоглаз", давніше публіковані й ще не друковані свої вірші.

Юрій Коломиєць у Вінніпеґу розворушив зацікавлення його поезією.

В. Р.

ПОДЯКА

Дня 29. листопада р. Б. 1970, помер нагло на 51. році життя мій Улюблений МУЖ

бл. п. ІВАН ҐЕЦ

ветеран американського летунства, член ст. ч. 364 Американського Леґіону ім. ген. Джана Першинґа і ст. ч. 6 Леґіону Українських Американських Ветеранів.

З вдячністю згадую, що в перших хвилинах невимовного жалю й болю та повної безрадности, прийшов мені негайно на поміч наш давній знайомий, директор похоронного заведення в Ірвінґтоні п. Литвин з синами, полагоджуючи сумлінно всі формальні справи і організацію похорону.

Всечеснішим Отцям д-рові Л. Міня і С. Іваночкові, з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, щиросердечно дякую за відправлення Панахид у похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні і за похоронні обряди та чуле прощальне слово Всеч. о. С. Іваночкові, а проф. М. Добушеві та Членам Його хору за спів під час Панахид, похорону та відправи у сороковий день смерти бл. п. мойого Мужа.

Щире Спасибіг Православним нашим Друзям і Знайомим за Панахиду в сорокову днину смерти дорогого мені Небіжчика, яку відправив у Катедрі Св. Князя Володимира в Ню Йорку о. Настоятель її митр. прот. Іван Даниленич у сослуженні протодіякона Михайла Ольховського та Хору Катедри під керівництвом проф. Василя Завітневича. Величність відправи, чудовий спів хору Катедри і слово о. Настоятеля Катедри присвячене св. п. Івана, — залишаться на все у моїй вдячній пам'яті. Зокрема щиро дякую Голові Братства п. К. Марущакові за слово виголошене під час Трапези.

Дякую рівнож о. Е. Селеському в Маямі, Флорида за пам'ять та поминульну Службу Божу.

Від щирого серця дякую Представникам та Членам Американського Леґіону ім. ген. Джана Першинґа і Леґіону Українських Американських Ветеранів за численну участь і чутливе відношення.

Пані М. Рихтер — Президентові Жіночої Секції Відділу ч. 364 Американського Леґіону ім. ген. Джана Першинґа, як її заступниця, складаю їй особливу подяку і всім Членкиням Секції за чисельну участь в Панахидах, похороні, за квіти і даровані Служби Божі за спокій Душі Небіжчика.

Дякую Родині св. п. Небіжчика, яка щиро відгукнулася словами співчуття, квітами та особистою участю в похороні, прибуваючи з далеких Стейтів ЗСА та з Монтреалю і Едмонтону, Канада.

Особливо мило мені подякувати нашим близьким Сусідам з Філей Плейс, Нюарку, Н. Дж., за сердечність і допомогу мені в перших хвилинах по втраті Мужа. Зокрема дякую за даровані Вічні Служби Божі за спокій Душі Небіжчика, Родині професора Кларенс Ді Чісро, групі Сусідів з Церкви Сент Франсіс де Сейлс і Родині п. А. Тартаґлія.

Окремий мій довг вдячности Панству К. і Е. Марущакам та А. і В. Гнатюкам, що стало мені допомагали у тяжких днях мойого горя.

Дуже дякую всім Членам Родини Небіжчика, Друзям і Знайомим, які по похороні взяли участь у тризні очоленої Всеч. о. С. Іваночком, під час якої, після слова інж. І. Шабельського і нотаря Михайла Матіяша, — склали щедрі датки у вічний спомин на бл. п. Івана Ґеца для Катедри Українознавства в Гарвардському Університеті та Українського Католицького Університету в Римі.

Друзям, з Форт Вейн, Інд. і Маямі, Флорида — дякую сердечно за слова співчуття, квіти і датки на Служби Божі.

Для ред. д-ра С. Росохи окрема подяка за посмертну згадку у часоп. „Вільне Слово" в Торонто, Кан. та вияви співчуття і квіти від Його Родини.

Моя найщиріша подяка Всім, що в сумних днях прийшли мені з дружньою допомогою та моральною підтримкою. Нехай Господь Бог винагородить їх сторицею.

ЛЮБОВ ҐЕЦ — дружина

ЛИПЕНЬ 1969 РОКУ
В ПАМ'ЯТЬ СИНА ПЕТРА

Раннім ранком сонце ясно світило,
На липовій квітці росу сушило,
Остання роса з квітки спадала
Я тебе Сину до себе пригортала.
Невже ця роса так ранком зникає,
Липова квітка назавжди цвіт замикає.

Яку ж я красу світову назавжди лишаю,
Україну я тільки зі слів своєї мами знаю.
Я не бачив та люблю Україну свою.
Я молодий стрілець виростав на чужині
Далекій, далеко від батьківщини.

І виріс здоровим стрільцем, повен краси,
Кучеряве волосся, голубі очі твої.
Жаль безмежний за тобою спада,
Очі мої шукають тебе до дна.
Зайду на могилу, любий Сину мій,
Схоплю сухе листя у жменю свою,
Стисну наче кучері буйні твої.
І до землі припаду у журбі.

Сиджу біля квітки, очей не змикаю,
Останні синові слова, наче в сні я вчуваю:
Мамо! Мамо! Мамо! я сильний, як орел,
Я крила знімаю, в далеку висоту орлом злітаю...
Липова квітка ранком відцвітає,
Мати з батьком Синову могилу сльзьми обливає.

Мати МАРІЯ ГУСАР

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 28-го лютого 1971 року несподівано упокоївся в Бозі на 31-му році життя
Найдорожчий МУЖ, СИН і БАТЬКО

СЛ. П.

ОЛЕКСА МИТЧЕНКО

ПАНАХИДИ у вівторок і середу, 2-го і 3-го березня 1971 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Ірвінґтон, Н. Дж.

ПОХОРОН в четвер, 4-го березня 1971 р. о год. 9-ій ранку, з того ж похоронного заведення, Заупокійна Служба Божа в Церкві св. Тройці, відтак на український православний цвинтар в Баунд Бруку, Н. Дж.

Опечалені великим горем:

ВІРА з дітьми КАТРУСЕЮ і ІВАСЕМ — дружина
УЛЯНА і ІВАН МИТЧЕНКИ — батьки
О. та І. ОХРЕМЕНКИ — тесті

50-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ УАПЦ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Більшість мирян, що були на Соборі, пішли за тими словами. Але ВПЦР домагалася, щоб Митрополит відмовився від свого сану. Єпископ Ромоданів прямо запитав Митрополита, чи вважає він за можливе провадити керівництво Церквою в таких зовнішніх умовах.

Митрополит Липківський відповів: „Христос будував Церкву не лише тоді, коли вільно благовістив, а й тоді, коли на хресті страждав.., Я мушу вважати керівництво Церквою можливим при всяких умовах..."

Представник Софіївської парафії Іван Гриценко запропонував залишити Митрополитом Василя Липківського, і єпископ Ромоданів за це відібрав у нього мандат делеґата на Собор.

Більшість священиків також були за залишення, але ВПЦР і єпископат були проти. Загально за залишення було не більше як 40 членів. Священик Ковбасюк запропонував звільнити Митрополита за „злочинну, неправдиву, шкідливу для Церкви працю"... За цю пропозицію не підняв ніхто руки, навіть сам Ромоданів.

Тоді Чехівський порадив таку резолюцію: „З об'єктивних причин Собор здіймає з Митрополита Василя Липківського тягар митрополичого служіння". Ця резолюція зібрала більшість.

Другого дня Митрополит В. Липківський склав перед Собором докладний звіт за шестилітню митрополичу діяльність, про ті ідеали, до яких він стремів.

ҐПУ вимагало, щоб негайно Собор вибрав нового митрополита. На це виставили кандидатів: Йосип Оксюк (від мирян) і Кость Малюшкевич (кандидат єпископату). Обидва відмовились. Щоб скоріше розв'язати справу, Митрополит В. Липківський намовив Борецького прийняти цей пост і він був обраний. Цим фактично закінчився останній Собор, багато почало роз'їзджатися. При формуванні ВПЦР на голову тричі голосували Ромоданова і провалювали, а обрали Юнакова.

Після цього Митрополит В. Липківський ще два роки жив при св. Софії в цілковитій ізоляції. Всі його відцуралися, опріч Чехівського, та кілька разів зайшов Митрополит Борецький.

28 січня 1930 року були зібрані єпископи УАПЦ і з 40 священиків. Їх оголошено надзвичайним Собором, який ухвалив, що УАПЦ ліквідується, а разом з тим і Митрополит Борецький та всі єпископи самоліквідувалися — стали „служителями культу..." Такий прийшов кінець Української Автокефальної Православної Церкви. Ще трохи згодом більшість єпископів і священиків загинули на засланні або були розстріляні.

Митрополит В. Липківський виявив себе не лише надзвичайним церковним діячем, а й великим патріотом - державником своєї батьківщини. За час керування його Церквою арештували його п'ять разів — 1924 р., 1925 р., 1926 р. та 1927 р. Останній раз забрано його за кривавого ката Єжова, у 1937 році і після того не стало великого патріота і відважного архипастиря. Життя його і праця повинна стати для нас провідною зорею, символом боротьби за волю свого народу, символом непорушности віри. Не стало Митрополита та його єпископів, духівництва, сотень тисяч вірних, але УАПЦ живе, бо вона невмируща, як невмирущий є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД.

(Матеріяли взяті з розділу сім книжки „Відродження Української Православної Церкви", що написана була Василем Липківським і видана в Канаді).

Традиційна Ялинка в Ню Йорку

„Ялинка", що влаштовує її кожного року Секція Дружин Лікарів при Українськім Лікарськім Товаристві, ввійшла вже в традицію. Вона єднає, відновлює призабуті часи товариського життя на рідних землях і віддзеркалює гарні традиції Христового Різдва. Цьогорічна „Ялинка" окремо заслуговує на вирізнення цікавою програмою та присмним настроєм.

Вечір відкрила голова Секції, та ініціяторка „Ялинки" при Секції Дружин Лікарів, пані О. Терлецька. Програмою проводив голова Метрополітального Відділу УЛТ, д-р Михайло Гук.

В програму ввійшли: фортепіянове сольо, „Елеґія" — Лисенка, виконане Зіркою Сохан, і пісні квартету „Амбасадори", при акомпаніяменті Марійки Геч.

Отець І. Готра переповів свої різдвяні спогади з часів, коли його заслано в степи Казахстану, закликаючи старших і молодь не цуратися своїх звичаїв та традицій — інакше даремні страждання їхніх братів, засланих в далекі сибірські тайги.

При товариській ґутірці, колядках і перекусці, приготованій: Лялею Гук, Наною Сочинською, Іриною Сушків, Танею Тершаковець та іншими — пройшов присмний вечір аж у пізню ніч.

Р. Крий

Мотря Макар

Вже четвертий рік, коли весна стрічається з літом, чарівної вроди талановита Мотря Макар стає перед дітройтською українською громадою з річним підсумком праці своєї балетної школи. Проте, це не є окремі пописи учнів цієї школи. Молодий балетмайстер має амбіцію й творчий талант втілити свої досягнення у широкий, на можливості школи, задум і дати публіці, виконаний дитячими силами, балет. Тематику для балету черпає вона з казок, і хоч вони часто не українського походження, вона їх гарно стилізує нашим національним кольоритом і духом.



Мотря Макар

Минулого року, 6-го червня була поставлена нею казочка балет „Спляча царівна" на основі балету „спляча красуня", який знову ж був написаний за змістом одноіменної казки. Властиво, назва поставленої казочки „Спляча царівна" була написана на програмці дещо помилкова, вона повинна була звучати „Спляча князівна". Так її задумала і сама Мотря Макар, бо принц у казочці називається князенко, а її подруги танцюють у стилізованих балетних українських строях, творячи колорит українського княжого двору. Головну ролю виконувала сама Мотря Макар, на жаль, обмежуючи свій танок до мінімуму, щоб дати можливість всім учням виконати свій пописовий виступ. В ролі князівни вона була ніжночарівна, і її врода полонила глядача, у великій мірі забираючи увагу від танку, який вона виконала граціозно. В ролі князенка виступав запрошений гість не учень цієї школи Тарас Лончина, який либонь перший раз виступав у балеті. Проте, наш юний балетмайстер зумів надати його рухам балетного характеру, що створило гармонію з цілістю. Справа в тому, що учні школи, це або цілком діти, або підлітки — переважно дівчатка, отож була загроза, що казочка може зазнати невдачі без князенка, який мав розбудити князівну. Відвага, добра воля та праця Т. Лончини, як і балетмайстра Мотрі Макар заслуговують на признання.

У балеті брали участь усі учні від дошкільного віку до студентки, яка цього року йде в каледж, Ані Яцюк. Всіх учасників було 22. Деякі з них виконували по дві ролі. Ми не будемо підходити до постановки балету-казочки, як і до виконавців з критерієм, яким оцінюється професійна балетна студія та ще й на славних театральних конах. Школа Мотрі Макар існує три роки, її учні мають одну годину на тиждень, її балетмайстер Мотря Макар працює день-у-день з повним навантаженням годин, як оператор на компютері, заробляючи на життя. Не зважаючи на всі несприятливі умови в яких доводиться працювати, висліди її праці заслуговують на увагу й признання, тим більше, що навіть проєктування костюмів, декорацій та добирання музики до поставлених балетів належить їй. Перевести успішно це в життя допомогли їй в першу чергу її неоцінима мама — справжній вірний друг Оля Макар, батьки учнів школи, які фінансували костюми та вишукували потрібні матеріяли й кольори, пані Марія Готра, яка виконала костюми, та пан Панько Мусик — виконав декорації. Все разом дало барвистий, привабливий, естетичний і настроєвий оптичний вигляд, а добір кольорів викликав захоплення. Рівень виконавців був різний — залежно від віку дітей, їхньої заавансованости та здібности. Кожен з них мав своє, так би мовити, сольо і мав можливості показати свої осягнення. Доросла публіка мала повне задоволення бачити нашу дітвору при такій гарній праці, а юний глядач, починаючи майже від немовлят, мав можливість і радість побачити оживлену чародійну казочку.

Я, либонь, не помилюся, коли скажу, що понад усе у житті Мотря любить танцювати. Пригадую її ще п'ятилітньою, винятково її вроди, дитиною-учениця балетної студії. Її дрібнесенька постать, з'являлась у супроводі батьків, обвішаних костюмами, на академіях, святах, громадських обідах, свячених і т. д., на яких вона виступала в концертових частинах, виконуючи сольо в і танки. Їй судилося щастя народитися у батьків, які не лише протягом 18-ти років фінансували її балетні студії, не дивлячись на їх коштовність та свої дуже тяжкі початки життя у новій країні, а ще й брали на себе всі труднощі зв'язані з постійними виступами та були для неї справжніми друзями й дорадниками. Мотрин батько, світлої пам'яти інженер Модест Макар, був нерівняним зразком повної посвяти й відданости родині та твердої національної свідомости українським громадянином. Коли справа йшла про допомогу в праці Мотрі, він не знав ні втоми, ні меж. Ця незабутня, шляхетна, прекрасна людина поклала свою незатерту печать на Мотрин характер і її відданість українській громаді. Мистецьки обдарована мати Оля Макар, відома довголітня діячка Союзу Українок, залишившись вдовою ще з двома молоденькими доньками, понесла сама тягар свій і покійного мужа. Для Мотрі вона і дорадник, і помічник у всіх її постановках та особистих виступах.

Балетну освіту отримала Мотря у балетній студії пані Ліманіс при Музичному Інституті в Дітройті, потім у приватній балетній студії пані Арманд та завершила її в Академії Балету в Ню Йорку.

Характеристичним, цікавим і цінним у Мотрі є те, що вона свій талант скеровує на українську тематику. Вона створила свої балетні креації до пісень „Рушничок", „Ой, вербиченько...", „Взяв би я бандуру" (під супровід бандур), „Заграй ми цигане", „Хустка Довбуша" муз. Кос-Анатольського, до музичного твору Гр. Китастого „Гомін степів", до драми Б. Бойчука „Голод" та багато інших.

Вся її наполеглива тяжка праця повністю віддана українській громаді, для якої вона виступає безінтересовно на кожен її заклик, а крім того репрезентує українську хореографію перед чужинцями в Інтернаціональному Інституті, як особистими сольовими виступами, так і своєю школою. З гідністю і властивою їй чарівністю приймає запрошення виступити на кожній імпрезі чи великій чи малій, керуючись лише користю, яку вона принесе українській громаді. За це її люблять і шанують. Її популярність і мистецький рівень дали їй можливість виступати на таких великих репрезентативних імпрезах як Конвенція Союзу Українок в Чикаґо, 40-ка ліття Союзу Українок у Дітройті і бути головною солісткою балету в опері „Катерина", де всі головні ролі виконували наші професійні сили як Наталка Носенко, Міро Скаля, Л. Рейнарович, а також, ставлячи „Чародійну сопілку" професор музики й диригент Б. Сарамаґа, запросив Мотрю Макар як хореографа до постановки балету.

Свої власні постановки балету Мотря Макар дала вже такі: „Пригоди бджілки на пластовому таборі", „Пригоди дівчинки Ксені", „Івась і Ганнуся" (на основі казки братів Ґріммів „Ганс і Ґретел"), „Червона шапочка", „Таємна ніч" та „Спляча князівна".

Крім клясичного балету, в який вона вносить багато українських мотивів, Мотря Макар рівнобіжно працює над українськими народними танками, успішно виступаючи з ними перед своєю й чужою публікою з сольовими танками, своєю школою та тріо: Мотря Макар, Дзвіня Макар, Аня Яцюк.

Від п'ятого року життя до сьогоднішнього дня, вона вклала таку велику данину в українське громадське життя, що можна лише бути справді гордим за цей молодий талант, скласти їй велике спасибі та побажати дальших успіхів, а нам кращої підтримки й допомоги у її праці.

Марія Гарасевич

Понад $9,000 на Енциклопедію Українознавства в Чикаґо

Українські громадяни Чикаґо вшанували творця монументальної Енциклопедії Українознавства проф. д-ра Володимира Кубійовича, склавши понад 9,000.00 долярів на завершення гаслової частини цієї Енциклопедії. Влаштованням гостини для проф. д-ра Кубійовича в Чикаґо минулого року та збіркою пожертв зайнявся Громадський Комітет із д-ром Іллею Мулою, як головою, дир. Омеляном Плешкевичем, як скарбником, та інж. Тарасом Ліскевичем, як секретарем у проводі. Пожертви склали:

По $1000.00: Д-р Филип Демус, Федеральна кредитова Кооператива „Самопоміч".

По $500.00: д-р Ярослав Кокорудз, д-р Павло і Юлія Сидор.

По $250.00: д-р Богдан Ткачук.

По $200.00: д-р Іван Рудавськи, д-р Роман Смик, д-р Володимир Ястрембський.

По $177.00: д-р Володимир Фединяк.

По $100.00: д-р Ераст Бурачинський, д-р Юрій Городиловський, д-р Анастазій Ґорчинський, інж. Дмитро Григорчук, Льонгин Давидович, Стефан Забродський, Іван, Анна Ковальчуки, д-р Іван Лисейко, Кирило Лисевич, Тарас Лушпинський, д-р Андрій Мацюрак, Богдан Михайлович, д-р Ярослав Михайлович, д-р Ілля Мула, д-р Лев Мурський, д-р С. Павлинський, д-р Петро Попович, д-р Теодор Ткачук, д-р Мирослав Харкевич, д-р Петро Харук, д-р Богдан Целевич, д-р Ігор Цимбалістий, д-р Марія Фішер-Слиш, Катедра св. Володимира, Парафія св. Володимира і Ольги, 29-й Відділ Союзу Українок, Товариство „Самопоміч", Товариство Інженерів, Товариство Ветеринарних Лікарів, ОДУМ.

По $70.00: д-р Василь Марчук.

По $50.00: Павло Бабяк, Анатоль Васинчук, Андрій і Ярина Гарасовські, д-р Петро Гладкий, д-р Мирослав Іванців, Юрій Кекіш, д-р Ігор Кодельський, д-р Юліян Куляс, Ярослав Кульчицький, Анатоль Лобачевський, д-р Василь Петрина, Теодор Пилявка, д-р Володимир Помірко, Дмитро Пілецький, д-р Александер Рейнарович, д-р Мирослав Сасик, д-р Павло Сениця, д-р Роман Сосенко, Мирослав і Рома Турянські, Касіян Тучапський, Юрій і Ореста Яримович, Теодор Яцьків, 22-й Відділ Союзу Українок, Хор „Славута".

По $30.00 д-р Григорій Лозинський, д-р Роман Залуцький.

По $25.00: Еміліян і Анна Бровар, Василь Гавдьо, Орест Гриневич, д-р Ярослав Данилишин, Микола Денисюк, Олена і Едвард Квірнбах, Володимир Котенко, д-р Роман Крупка, Федір Кулицький, д-р Петро Остапчук, д-р Пундій, Олена Семянчук, Олена Турула, Роман Яценків, Учительська Громада, Емерити — „Самопоміч", Робітничий Союз, Український Золотий Хрест.

По $20.00: Олег Весоловський, д-р Пантелеймон Грицеляк, Осип Дацко, Володимир Чижик.

По $15.00: д-р Володимир Кассараба, О. Когут, Анна Михайлович, Михайло Сарабин, Володимир Синенький, Евген Филипович, Віра Хамів, Люба Шеремета.

По $10.00: Юрій Артющенко, Остап Держко, Ольга Кірек, Мирон Маланюк, Анна Сасик, Марія Семянчук, Ірена Семкович, Софія Сокологорська, Анізія Струц, Ярослав Огрутинський, Нестор Филипович, Омелян Яценків.

По $5.00: Петро Ґула, Марія Кульчицька.

Решту дрібними.

І. М.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

БУДУЮТЬ ПАМ'ЯТНИК ПОК. ВОЛОДИМИРОВІ ЦІСИКОВІ

Ню Йорк. — Колишні учні видатного скрипаля професора Володимира Цісика, який помер на мізковий удар під час свого концерту в Українському Інституті Америки в Ню Йорку 7-го лютого ц. р., — Захарченко Модест, Віґаш Ярослав і Керот Адріян, — склали ініціятивний Комітет побудови пам'ятника на могилі свого улюбленого вчителя. Всі вони були членами скрипкової оркестри Володимира Цісика, — один із них є вже дипломованим професіоналістом, інші два ще студіюють. Вони вже зібрали початковий фонд 350.00 дол. та склали їх на конто ч. 5324 у „Самопомочі в Ню Йорку „На будову пам'ятника В. Цісика" — на цвинтарі у Факс Чейзі у Філядельфії. Названі молоді громадяни переконані, що колишні учні, як теж приятелі покійного проф. Володимира Цісика причиняться своїми датками на здвигнення йому пам'ятника.

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET
(P.O. Box 346)
JERSEY CITY, N.J. 07303

Долучую 25 центів — прошу змінити мою адресу:

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ______

Ім'я і прізвище: ______

Адреса: ______

______

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ______

Адреса: ______

______ Zip Code ______

ТАРЗАН, Ч. 6518. Абуззі нахваляється базуками й ґранатами



Під час коли Тарзан старається переконати вождя бонґів Вамбі, щоб відклав інвазію до країни батузів, сотникові Дикому Котові показали тайну бонґів.

Деякі батузи, пане, знають, що ми бонґи маємо кріси, — ми мусіли стріляти до батузів, як вони атакували наших людей списами! Але, пане, вони не знають, що ми маємо ось це! Це цивілізована зброя — ба-зу-ка!

А це, пане, цивілізована зброя, звана ґра-натою! Тільки одна ґра-ната, пане, коли я її потисну і кину, вибухає і вбиває двадцять мужів!

Ось так, як бачите, пане, мій батько думає, що настав час боротися — чому ми бонґи, маємо боятися списоносців батузів?! Ми, пане, маємо цивілізовані роди зброї!